

สะพานสายรุ้ง

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม 2561

กิจกรรมดนตรีกับชุมชนปัญญาของเรา

คุณพ่อ คุณแม่ และผู้ปกครองหลาย ๆ ท่านอาจจะทราบรวมทั้งยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีริมบึง และดนตรีเพื่อผู้ป่วยที่โรงพยาบาลจุฬาของปัญญาในปีก่อนการศึกษาที่แล้ว ปีนี้เราก็มีกิจกรรมดนตรีริมบึงดั้งเดิมซึ่งหลายท่านก็คงจะได้รับชมไปแล้วและก็มีต่อ ๆ ไปในทุกบ่ายวันศุกร์ ยกเว้นศุกร์ที่เป็นนัดแรกศุกร์สวนดนตรีเพื่อผู้ป่วยสำหรับปีนี้เราได้ย้ายไปแสดงที่โรงพยาบาลภูมิพล โดยวันศุกร์ที่ผ่านมาเป็นการแสดงของนักเรียนม. 5 และศุกร์ที่จะถึงนี้จะเป็นการแสดงของนักเรียนม. 4

นอกจากนี้ เมื่อวันอังคารที่ผ่านมา นักเรียนม. 4 ของเราก็ก็นำไปแสดงดนตรีเพื่อชุมชนให้กับน้อง ๆ นักเรียนโรงเรียนวัดพรพระร่วง ซึ่งก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและมีข้อเสนอแนะให้มีความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาความสามารถทางดนตรีต่อไป

อาจจะมีความคิดว่าเหตุใดปัญญาทึบจึงให้ความสนใจกับการจัดกิจกรรมทางดนตรีเหล่านี้ เหตุผลที่สำคัญก็คือ เราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการทำงานในหลากหลายรูปแบบ หลายมิติ เพื่อรับมือกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสุขภาวะของชีวิตของสังคมยุคใหม่และสิ่งที่จะเกิดกับสังคมอนาคต ซึ่งเป็นสังคมที่เด็ก ๆ ลูกหลานปัญญาทึบจะต้องเข้าไปมีบทบาทอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การจัดกิจกรรมนี้ก็เป็น การปรับเปลี่ยนรูปการณ์หนึ่ง

ความเปลี่ยนแปลง

หากมองย้อนกลับไปในช่วงสี่ห้าปีที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความสับสน ความวุ่นวายขัดแย้ง และนำมาสู่คำถามในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับนโยบายและระดับวางแผนว่า สังคมไทยเราจะตอบรับกับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างไร สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่งเริ่มตระหนักว่าบางสาขาวิชาที่กำลังสอนในปัจจุบัน พอนักศึกษาสำเร็จการศึกษาก็จะพบว่าสาขาวิชาที่เรียนนั้นอาจจะสูญหายไปแล้ว การศึกษาในทุกระดับจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะมาท่องจำแต่ข้อมูลเป็นนกแก้วนกขุนทองกันอีกต่อไปไม่ได้แล้ว ทว่าคำถามที่หน่วยงานการศึกษาเหล่านั้นจะต้องตอบให้ได้คือจะปรับตัวอย่างไร และแน่นอนว่าคำตอบไม่ใช่อยู่ที่แค่การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการศึกษาเท่านั้น

ปัญญาภัยตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้มาเป็นเวลาหลายปีแล้ว และได้ทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนที่คุณพ่อ คุณแม่ และผู้ปกครองหลายท่านอาจจะไม่ได้ตระหนักหรือเข้าใจ แต่ก็อาจจะพอมองเห็นได้ หรือมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันแม้จะไม่ค่อยเข้าใจนัก เด็กนักเรียนของเราจึงเริ่มมีกิจกรรมหลากหลายในทุกระดับ ในขณะที่การเรียนการสอนในระดับมัธยมก็มีการปรับเปลี่ยนไปในลักษณะที่เด็กนักเรียนมีบทบาทเป็นผู้ค้นคว้า ผู้มีส่วนร่วม ผู้วิเคราะห์วิจัย หรือกระทั่งเป็นผู้สร้างสรรค์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ออกมาด้วยซ้ำ

ด้วยเหตุนี้ นักเรียนมัธยมจึงออกไปค้นหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายภายใต้การชี้นำของครูผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นการไปค้นหาข้อมูลจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย การเดินทางไปหาข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์ธรณีวิทยา วิทยาศาสตร์ หรือข้อมูลจากแหล่งประวัติศาสตร์ตามท้องถิ่นต่าง ๆ

ยิ่งไปกว่านั้น ในแต่ละระดับนักเรียนมัธยมยังได้ฝึกฝนตนเองในฐานะผู้สร้างข้อมูล ทำการวิจัยเก็บข้อมูลจากแหล่ง และนำมาวิเคราะห์ด้วยตนเอง ดังจะเห็นได้จากผลงานเรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านมา เช่น การศึกษาไทย : จะฆ่าเห่าตายซากหรือแตกรากผลิบา หรือ เด็กที่ถูกสังคมนิยม : คุณเห็นพวกเขาไหม?

สิ่งเหล่านั้นเป็นการเตรียมการพวกเขาในฐานะผู้สร้าง ผู้ค้นหา และผู้มีส่วนร่วม ไม่ใช่แค่ผู้รับข้อมูลอย่างที่ทำกันโดยทั่วไป ซึ่งเราทุกคนต่างตระหนักดีว่าทุกวันนี้ข้อมูลในโลกในอินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่จะมีเยอะแยะมากมายเท่านั้น ข้อมูลจำนวนมากก็จะล้าหลังไปในระยะเวลาอันสั้น และข้อมูลจำนวนมากก็ยังคงต้องการการกลั่นกรองก่อนที่จะนำมาใช้

ขณะเดียวกัน การส่งเด็กม. ปลายออกไปฝึกงานตามสถานที่ต่าง ๆ ตามสภาพการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้นในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น ก็เป็นการให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในทางสังคมอีกรูปแบบหนึ่ง อันเป็นทั้งการเรียนรู้ การเตรียมการ การพัฒนาตนเองท่ามกลางสภาพการณ์ที่เป็นจริง พร้อม ๆ ไปด้วยการทำ

ความเข้าใจโลกและชีวิตของนักเรียน ทำให้มีทัศนคติที่กว้างขึ้น เสียงสะท้อนที่เราได้รับมาจากหน่วยงานเหล่านั้นก็คือ นักเรียนม.ปลายของเรามีความอดทน รับผิดชอบ มีความสร้างสรรค์ พยายามทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด และมองสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ไม่ด่วนตัดสินใจ เด็ด ๆ ไม่ดูตาย มีความใฝ่รู้ พยายามหาความรู้ถ้าไม่เข้าใจ พยายามทำความเข้าใจเพื่อให้ทำงานได้ดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติสำคัญในการเผชิญชีวิตภายนอกหน้า และเชื่อว่าคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครองหลาย ๆ ท่านจะได้เห็นจากการนำเสนอรายงานการฝึกงานของนักเรียนเหล่านี้ คุณสมบัติที่เด็ก ๆ แสดงออกมาเหล่านี้เป็นผลจากการปลูกฝังในอนุบาล บ่มเพาะในประถม และขัดเกลาในมัธยมประสานกัน ไม่ใช่เกิดขึ้นมาเองอย่างไม่มีการเตรียมการ

การจัดสัมมนาเยาวชนไทยทีม. 6 ของเราเคยเป็นเจ้าภาพเมื่อปีที่แล้ว และจะจัดขึ้นมาอีกในปี นี้ ซึ่งก็มีนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศมาเข้าร่วม ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของแนวคิดการมีส่วนร่วมในทางสร้างสรรค์ เป็นการหาทางแก้ไขปัญหาด้วยการลงมือกระทำในขอบเขตที่ตนเองทำได้ และรับฟังความเห็นกันและกัน ร่วมมือกันเพื่อสร้างสรรค์ ไม่เอาแต่วิพากษ์วิจารณ์โดยไม่สามารถมีข้อเสนอแนะที่ปฏิบัติได้

สุขภาวะทางสังคม

ในเชิงสุขภาวะทางสังคม หลายท่านอาจจะยังไม่ทราบกันว่า ปัจจุบันเด็กไทยมีปัญห สุขภาพจิตกันมาก กรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข ประมาณการไว้เมื่อปลายปีที่แล้วว่า เด็กไทย ช่วงอายุประมาณ 10-14 ปีทั่วประเทศซึ่งมีจำนวน 8 ล้านคนนั้น มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้าถึง 40% นั่นหมายความว่า เด็กวัยนี้เกือบทุก 1 ใน 2 คนต่างมีโอกาสเป็นโรคซึมเศร้าได้ทั้งนั้น ปัญหาที่หากไม่ได้มีการแก้ไขอย่างถูกต้องทันที่วงที่ สังคมอนาคต ข้างหน้าซึ่งเป็นสังคมที่ลูก ๆ หลาน ๆ ปัญญาภัยของเราจะเป็นผู้มี บทบาทสำคัญก็จะมีปัญหาอันหนักอึ้งให้รับมือเพิ่มขึ้น เป็นภาระ อย่างมากกับพวกเขา ยังไม่รวมถึงปัญหาเด็กก้าวร้าวรุนแรง ออติ สซึม สมาธิสั้นที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุกที

หากเรามองย้อนกลับไปที่การฝึกงานของนักเรียนม. ปลาย ข้างต้น เราจะเห็นว่า ทักษะคิดสำคัญประการหนึ่งของปัญญาภัยที่ เด็ก ๆ นักเรียนม. ปลายของเราแสดงออกมาให้เห็นก็คือ การเข้าไป มีส่วนร่วมในทางสร้างสรรค์ ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น แม้อีกเพียง เล็กน้อยก็ยังดี นั่นเป็นสิ่งสำคัญที่เราพยายามบ่มเพาะในลูกหลาน ปัญญาภัยทุก ๆ คน การไปจัดกิจกรรมดนตรีเพื่อผู้ป่วยก็เป็นสิ่งที่ ต่อไปจะช่วยให้เด็ก ๆ ได้ตระหนักว่าพวกเขาทุกคนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์ ในทางบวก ในทางเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ ไม่ มากก็น้อย และตามกำลังความสามารถของพวกเขา ทั้งในยาม พรกติเช่นนี้ หรือในยามเกิดภัยพิบัติดังเช่นที่พวกเขาเคยไปช่วยจัด ของเพื่อบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยในอดีต

ขณะเดียวกัน การจัดกิจกรรมดนตรีให้กับโรงเรียนวัดพร

พระร่วงที่อาจจะจะมีขึ้นมาอีก ก็เป็นการแสดงให้เห็นว่าเราสามารถขยายบทบาทความสามารถของเราได้ถ้าหากเราพยายามหาหนทางสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ใช้ทักษะสร้างสรรค์ในการมองสิ่งต่าง ๆ และสิ่งนี้อาจจะส่งผลดีต่อพวกเราในอนาคตข้างหน้าโดยที่เราไม่คาดฝันก็เป็นได้ ขอให้พวกเราลองนึกดูว่าหากดนตรีที่มีคุณภาพ มีความงดงาม ประเทืองใจประเทืองปัญญา อารมณ์ และวัฒนธรรม ดังที่ลูกหลานปัญญาไทยได้รับ สามารถกระตุ้นให้โรงเรียนวัดพระร่วง (และอาจจะจะมีโรงเรียนอื่น ๆ ในอนาคตที่จะทำตาม) หันมาสนใจวิธีการเรียนการสอนดนตรีแบบที่เราทำกันอยู่นี้ เราอาจจะสามารถช่วยป้องกันการเกิดปัญหาโรคซึมเศร้าเหล่านี้มากกว่าที่เราเคยคิด หรือแม้กระทั่งปัญหาเด็กก้าวร้าว รุนแรง และนั่นก็คือการบรรเทาปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับพวกเขาในอนาคต ด้วยการลงมือกระทำในทางบวกในทางสร้างสรรค์ตั้งแต่ปัจจุบัน

ดนตรีริมบึงครั้งต่อไป ศุกร์ที่ 13 กค. นี้ เวลา 15.15 น.
ชั้น ม. 5

ดนตรีเพื่อผู้ป่วยครั้งต่อไป ศุกร์ที่ 13 กค. เวลา 11.00 น.
ชั้น ม. 4 ณ รพ. ภูมิพล อาคารคุ้มเกล้า ชั้น 2

โรงเรียนปญฺยทไถย

199 หมู่ 6 ถนนสุขาภิบาล 5 ซอย 32 แขวงอโงสิน เขตสายไหม กทม. 10220
โทร. 02 792 0670, 02 792 0672 แฟกซ์ 02 792 0672
E-mail: waldorfthai@hotmail.com
www.panyotai.com
th-th.facebook.com/Panyotai/

ขอเชิญชมภาพกิจกรรมของเด็ก ๆ ได้จาก www.flickr.com/photos/panyotai/sets
ติดตามข่าวสารในแวดวงมนุษยปรัชญาได้ทาง
facebook.com/Anthroposophical.Group.Thailand
และติดตามสาระของมนุษยปรัชญาได้จาก anthrothailand.wordpress.com